

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЦІНО І ТАРИФОУТВОРЕННЯ

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Галузь 07 "Управління та адміністрування"

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від 12 березня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ціно і тарифоутворення
Викладач (-і)	Ємець Ольга Іванівна, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380979040894
Е-mail викладача	olha.yemets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Ціно- і тарифоутворення - це дисципліна, що вивчає процес встановлення і розробки ціни на товари та послуги і стимулює тарифоутворення.</p> <p>Предметом дисципліни «Ціно- і тарифоутворення» є порядок формування цін на товари та послуги. Вивчення даної дисципліни спрямоване на підвищення рівня загальноєкономічної підготовки студентів і формування в них теоретичних та практичних навичок з ціно- та тарифоутворення в умовах ринкової економіки.</p> <p>Об'єктом дослідження дисципліни «Ціно- і тарифоутворення» є сукупність соціально-економічних відносин в системі ціно- і тарифоутворення.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Теоретичні засади ціноутворення та його регулювання. Змістовий модуль 2. Види цін, удосконалення процесів ціно- та тарифоутворення.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Ціно- і тарифоутворення» є формування у студентів системи знань про ціни, їх види, склад та структуру, цінову політику та стратегію ціноутворення та тарифоутворення.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Ціно- і тарифоутворення» є: вивчення законодавчої та нормативної бази стосовно процесу ціноутворення на підприємствах; вивчення системи цін, основних видів та функцій, складу ціни та формування її елементів; розуміння методології розробки цінової політики та стратегії підприємства; опанування методів ціноутворення; вміння застосовувати знання для розробки цінової політики підприємства; вміння розраховувати ціну продукції (робіт, послуг); розуміння цілей та методів державного регулювання цін та тарифів, їх вплив на економічні процеси.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми: Студент повинен знати: Сутність і завдання ціноутворення та тарифоутворення; Елементний склад ціни і види цін; Особливості формування цін в сучасних умовах; Суть цін зовнішнього ринку. Студент повинен уміти: Визначити цінову політику підприємства; Вибирати цінові стратегії;</p>	

Розрахувати ціни відповідно до їх елементного складу;
Визначити ціни міжнародних контрактів;
Основні принципи і правила формування зовнішньоторгових цін.

Студент повинен мати навички:

Аналітично мислити, уміння оптимістично оцінити ситуацію та прийняти рішення, чесність та відповідальність за правильність та об'єктивність проведення цінової політики підприємства та розрахунок ціни товару (роботи, послуги);

Впровадження різних видів цінових пристосувань (цінові знижки, цінова дискримінація) та обґрунтування доцільності їх впровадження в практику;

Стимулюючого тарифоутворення.

Після вивчення начальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями:**

донесення до фахівців і нефахівців інформації про значення цінової політики для досягнення цілей діяльності підприємства

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у такому:

здатність управління комплексними діями;

здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

soft skills здатність аналітично мислити, уміння оптимістично оцінити ситуацію та прийняти рішення, чесність та відповідальність за правильність та об'єктивність проведення цінової політики підприємства та розрахунок ціни товару (роботи, послуги); навички використання методичних та практичних прийомів розрахунку початкових цін відповідно до передумов їх практичного застосування; впровадження різних видів цінових пристосувань (цінові знижки, цінова дискримінація) та обґрунтування доцільності їх впровадження в практику.

4. Компетентності

Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

5. Програмні результати навчання

D 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

D 13. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

D 14. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
практичні заняття	16
самостійна робота	58

Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий				
8	076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	4	Вибірковий 2. Цикл професійної підготовки 2.2. Вибіркові дисципліни 2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента				
Тематика курсу							
Тема		кількість год.					
		Денна форма			Заочна форма		
		лекції ї	практич ні	самостій на робота	лекції ї	практич ні	самостій на робота
Тема 1. Сучасні теоретичні та методологічні основи ціноутворення та тарифоутворення		2	2	6	2		8
Тема 2. Склад ціни та чинники ціно- і тарифоутворення		2	2	6		2	8
Тема 3. Цінова політика і стратегія підприємства		2	2	6	2		8
Тема 4. Методи ціноутворення		2	2	6		2	8
Тема 5. Система цін. Види цін і тарифів		2	2	6	2		8
Тема 6. Стимулююче тарифоутворення або RAB-регулювання		2	2	6		2	8
Тема 7. Ціноутворення зовнішнього ринку		2	2	6	2		8
Тема 8. Ціноутворення у торговельній діяльності		2	2	6		2	8
Індивідуальне завдання				10			10
Усього годин		16	16	58	8	8	74
7. Система оцінювання навчальної дисципліни							
Загальна система оцінювання курсу	Поточне тестування та самостійна робота						Сума балів з навчальної дисципліни
	Модуль 1		Модуль 2				
	Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне завдання				
	Усне опитування, тестування	Тестування (КРС)	Розрахункова робота			100	
	50 балів	30 балів	20 балів				
100 бальна (залік, який виставляється як сума балів за модулями)							
Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою							
Шкала оцінювання для заліку							

	університетська	національна	шкала ECTS (ЄКТС)
	90 – 100	зараховано	A
	80-89		B
	70-79		C
	60-69		D
	50-59		E
	26-49	не зараховано	FX
	1-25		F
Практичні заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час усних відповідей на практичних заняттях, а також шляхом тестування по окремих темах сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль множиться на коефіцієнт 10 і переводиться у 50 бальну шкалу.		
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,3. Максимальна оцінка за тестування становить 30 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – “Розрахунок ціни реалізації продукції”. Індивідуальні завдання виконується у вигляді розрахунків за допомогою програми Excel з вказанням назви продукції (робіт, послуг), шифру групи та прізвища виконавця. Вид продукції (робіт, послуг) вибирається студентом самостійно. Захист відбувається на останньому семінарському занятті, розрахунки надсилаються викладачу на електронну пошту. Максимальна оцінка за індивідуальне завдання становить 20 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 50 балів). Самостійна робота (максимум 30 балів). Індивідуальне завдання (максимум 20 балів).		
Підсумковий контроль	Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перекладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).		
8. Політика навчальної дисципліни			
Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не			

з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти в університеті.

9. Рекомендована література

1. Бакунов О.О.Цінова політика підприємства: навч. посіб. / О.О. Бакунов, Ю.О. Кучеренко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2016. – 111 с.

2. Закон України "Про ціни і ціноутворення" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – №19-20. – ст.190. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.

3. Малініна Н.М. Ціни і ціноутворення: практикум / Н.М. Малініна, І.В. Причепка, В.В. Кавецький. – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 63 с.

4. Шульга О.А. Ціноутворення: курс лекцій: [навч. посіб.] / Шульга О.А. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 110 с.

Наукові публікації

5. Захарін, Сергій Володимирович, Євген Валерійович Смирнов, and Евгений Валерьевич Смирнов. "Особливості тарифоутворення на енергію в Україні та ЄС." (2020).

6. Міщенко, Максим Іванович, Лариса Володимирівна Марценюк, and Алла Вікторівна Миснік. "Європейський досвід вантажного тарифоутворення, як інструмент фінансової безпеки залізниць." (2020).

7. Степаньков, Р. С. "ПІДХОДИ ДО ТАРИФОУТВОРЕННЯ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ." Підприємництво та інновації 4 (2017): 88-92.

Смець О.І.

Доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки